

Politinių partijų susitarimas dėl Lietuvos švietimo

2020-01-

Vilnius

Seime atstovaujamos Lietuvos Respublikos politinės partijos (toliau – partijos),

minėdamos Nepriklausomybės atkūrimo trisdešimtmetį;

suvokdamos, kad šiuolaikiška, veiksminga ir įtrauki švietimo sistema yra šalies pažangos ir žmonių gerovės pamatas;

rūpindamosi visuomenės išsilavinimu ir švietimo kokybe šalyje;

suprasdamos visuomenės pasitikėjimo švietimu ir būtinų pokyčių švietimo sistemoje svarbą;

pažymėdamos, kad švietimo kokybei reikšmingą įtaką daro daugelis veiksnių – mokytojų, dėstytojų ir kitų specialistų, vadovų kompetencija, ugdymo proceso kokybė, šiuolaikinės mokymo(si) priemonės, tinkama ir laiku suteikiama švietimo pagalba, saugi aplinka, ankstyvojo ir neformaliojo ugdymo aprėptis, prieinamumas ir dalyvavimas jame, taip pat socialinis, ekonominis, kultūrinis kontekstas ir atitinkamas švietimo finansavimas;

sutelkdamos pastangas, kad visų pirma būtų remiamasi patikimais duomenimis ir profesionalų rekomendacijomis sprendžiant bendrojo ugdymo, kaip esminio švietimo sistemos raidos pagrindo, problemas;

pripažindamos lygių švietimo galimybių ir kokybiško švietimo prieinamumo užtikrinimo kiekvienam vaikui visuose šalies regionuose svarbą;

suvokdamos, kad švietimo sistemoje priimamų sprendimų rezultatai matomi ne iškart, todėl ugdymo kokybei ypač svarbus stabilumas, stebėseną ir ilgalaikiai sprendimai;

vertindamos Lietuvos narystę UNESCO, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje (EBPO), Tarptautinio švietimo pasiekimų vertinimo asociacijoje (IEA) ir kitose tarptautinėse organizacijose ir šių organizacijų teikiamas rekomendacijas Lietuvai;

skatindamos dialogą bei keitimąsi geriausia praktika ir *remdamosi* mokslinių tyrimų rezultatais;

siekdamos modernios, kokybiškos, lanksčios ir įtraukios švietimo sistemos, ugdančios kūrybišką, sąmoningą, atsakingą, atvirą naujovėms bei iššūkiams asmenybę, ***ir nustatydamos iki 2030 metų šiuos tikslus:***

- kad Lietuvos mokinių pasiekimai pagal EBPO PISA tyrimų svarbiausius rodiklius patektų tarp 10 geriausių Europos Sąjungoje (ES) ir EEE šalyse;
- kad didžiausias mokinių pasiekimų skirtumas pagal EBPO (pasikliautinis intervalas¹) iš visų tarptautinių tyrimų sričių būtų ne didesnis nei PISA tyrime dalyvaujančių šalių vidurkis;
- kad ne mažiau nei 2 aukštosios mokyklos patektų bent į vieną iš *QS World University Rankings* ir *Academic Ranking of World Universities* reitingų (400-uke);

susitaria dėl švietimo sistemos pokyčių šiose srityse:

¹ Intervalas, į kurį patenka 95 proc. mokinių pasiekimai.

Tvarus ir veiksmingas (į rezultatus orientuotas) švietimo sistemos finansavimas

1. Didinti švietimo sistemos finansavimą iki 6 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP) 2030 metais, numatant jį visų pirma įtraukčiai švietime didinti, pedagogų rengimo sistemai stiprinti, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, dėstytojų ir aukštųjų mokyklų mokslininkų, tyrėjų bei neakademinio personalo atlyginimams didinti, aukštesnei švietimo kokybei finansuoti ir siejant su švietimo kokybės pokyčiais bei rezultatais. Švietimo sistemos veiksmingumo ir aukštesnės kokybės siekti įvertinant tarptautinių organizacijų rekomendacijas.

Aukšta ugdymo kokybė ir kiekvienam prieinamas bendrojo ugdymo mokyklų tinklas

2. ESMINEI DISKUSIJAI: Mokyklas, vykdančias aukštesnės pakopos nei pradinis ugdymas programas, perduoti valstybės pavaldumui ribotam laikotarpiui, po kurio pavaldumas vėl būtų gražintas; ARBA Mokyklinio ugdymo tikslinių dotacijų administravimą ir skirstymą perduoti savivaldybėms, taip didinti savarankiškumą ir atsakomybę už tinklo efektyvumą bei ugdymo rezultatus.
3. Ugdymo turinį siejant su visuotinės skaitmenizacijos keliamais iššūkiais skatinti taikyti inovatyvius ugdymo(si) informacinių komunikacinių technologijų (IKT) priemonėmis būdus bei metodus ir siekti aprūpinti mokyklas moderniomis mokymo(si) priemonėmis.
4. Taikyti atitinkamas kokybės gerinimo priemones, skirtas skirtingų regionų mokyklų mokinių pasiekimų atotrūkiui mažinti, skiriant tikslines lėšas silpniausioms mokykloms stiprinti ir kuriant valstybės intervencines priemones joms pertvarkyti.
5. Siekti, kad vidutiniškai vienoje bendrąjį ugdymą teikiančioje mokykloje mokinių skaičius vienai mokytojo pareigybei 2026 metais pasiektų ES vidurkį, su šiuo santykiu susieti savivaldybių perskirstomą dalį Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo metodikoje. Plėsti mokinių pavėžėjimo apimtį ir numatyti reikiamą valstybės finansavimą.
6. Iki 2022 metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas vykdančiose mokyklose atsisakyti jungtinių klasių, kartu užtikrinti tinkamą mokinių pavėžėjimą.
7. Užtikrinti, kad iki 2022 metų gimnazijoms būtų nustatyta prievolė formuoti ne mažiau kaip 2 paralelines klases, sudarant sąlygas gimnazijos klasių mokiniams rinktis pageidaujамų dalykų modulius ir siekti norimos karjeros.
8. Didinti vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas kaimo vietovėse, skaičių, kad iki 2025 metų ikimokyklinis ugdymas apimtų 95 proc. vaikų nuo 3 metų.
9. Ankstinti privalomą ugdymą ir iki 2028 metų, sekant pasiteisinusia ES valstybių narių praktika, pailginti pradinį ugdymą iki 6 metų.
10. Savivaldybėms, kurios optimizuodamos savivaldybės mokyklų tinklą sutaupys dalį mokymo lėšų, skiriamų iš Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams, nemažinti mokymo lėšų sutaupyta dalimi.
11. Didinti neformaliojo vaikų švietimo aprėptį, siekiant mažinti regioninius ugdymo kokybės atotrūkius, ir užtikrinti neformaliojo vaikų švietimo programų įvairovę, derančią su šalies prioritetais.

12. Sukurti įtraukią, nuo ankstyvojo ugdymo prasidedančią profesinio orientavimo sistemą, užtikrinant stipresnę profesinio orientavimo sąsają su neformalioju švietimu.

Pedagogo profesijos patrauklumo ir prestižo didinimas

13. Kryptingai didinti pedagoginių darbuotojų darbo užmokestį, jo augimo spartą siejant su bendrojo ugdymo tinklo pertvarkos rezultatais ir gerėjančia ugdymo kokybe, ir siekti, kad iki 2025 metų vidutinis mokytojų darbo užmokestis sudarytų 130 proc. vidutinio šalies darbo užmokesčio.
14. Mažinti mokyklų vadovams ir mokytojams tenkančią biurokratinę naštą, susijusią su dokumentacijos ir ataskaitų pildymu, siekiant, kad vadovai ir mokytojai prioritetinį dėmesį skirtų tiesiogiai su ugdymo procesu susijusioms veikloms.
15. Stiprinti esamus nacionalinius pedagogų rengimo centrus ir užtikrinti tinkamas nuolatinio pedagogų profesinio tobulėjimo sąlygas. Sukurti ekonominių ir socialinių paskatų sistemą, siekiant, kad pedagoginės studijos taptų prestižine studijų pakraipa, pritraukiančia abiturientus su aukščiausiais stojimo balais.
16. Užtikrinti lyderyste ir profesionalumu grįstą mokyklų valdymą, tobulinti vadovų atrankos ir jų kompetencijų, vadovavimo įgūdžių stiprinimo sistemas, nuosekliai didinti jų darbo užmokestį, siekiant, kad jis atitiktų pareigoms tenkančią atsakomybę ir 2025 metais viršytų vidutinį mokytojų atlyginimų vidurkį 40 proc.

Įtraukties ugdyme užtikrinimas

17. 2020 metais panaikinti Švietimo įstatymo nuostatą, leidžiančią mokykloms atsisakyti mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir palaipsniui iki 2025 metų užtikrinti šio įstatymo įgyvendinimą.
18. Stiprinti švietimo pagalbos mokiniui ir mokytojui sistemą ir iki 2022 metų užtikrinti tvarų jos finansavimo modelį, siekiant, kad švietimo pagalba būtų teikiama kiekvienam mokiniui ir mokytojui, kuriam ji reikalinga, palaipsniui didinant švietimo pagalbos specialistų skaičių mokytojų skaičiaus atžvilgiu.
19. Įstatymo lygiu apibrėžti tautinių mažumų mokyklos sąvoką.
20. Gerinti švietimo sistemą, kad reemigravę Lietuvos piliečiai ir atvykę užsieniečiai galėtų sklandžiau integruotis.

Aukštojo mokslo kokybės gerinimas

21. Užtikrinti, kad iki 2025 metų vidutinis dėstytojų, aukštųjų mokyklų mokslo darbuotojų ir tyrėjų darbo užmokestis sudarytų 150 proc. vidutinio šalies darbo užmokesčio, jo augimo spartą siejant su aukštojo mokslo veiksmingumo didėjimu.
22. Siekiant užtikrinti abiturientų pasirengimą studijuoti, nemažinti minimalaus konkursinio balo ir minimalių rodiklių stojantiesiems į valstybės finansuojamų studijų vietas ir taikyti šiuos reikalavimus visiems stojantiesiems nepriklausomai nuo studijų finansavimo formos.

23. Koreguoti aukštojo mokslo finansavimą, siekiant aukštojo mokslo sistemos tvarumo, skatinant tarptautiškumą, bendradarbiavimą tarp universitetų ir geriausiai besimokančius studentus. Didinti mokslo finansavimo iš valstybės biudžeto proporciją aukštųjų mokyklų finansavime.

Profesinio mokymo patrauklumo didinimas

24. Populiarinti profesinį mokymą, stiprinti bendradarbiavimą su verslu ir prioritetą teikti trišaliu principu tarp mokymosi įstaigos, verslo ir mokinio sudarytoms sutartims. Siekti, kad iki 2030 metų bent 20 proc. profesinėse mokyklose besimokančių mokinių mokytųsi pameistrystės būdu, numatant pameistrystės plėtotei reikalingą finansavimą.

Mokymasis visą gyvenimą

25. Sukurti mokymosi visą gyvenimą sistemą, konsoliduojant ministerijų žmogiškuosius bei materialinius išteklius ir įtraukiant nevyriausybinės organizacijas. Siekti, kad 2030 metais mokymosi visą gyvenimą rodiklis (MVG) būtų ne mažesnis kaip 15 proc.

Baigiamosios nuostatos

26. Šis susitarimas galioja iki 2030 metų ir bus įgyvendinamas atitinkamoms valstybės institucijoms priimant reikiamus teisės aktus bei kitus sprendimus, neatsižvelgiant į rinkimų ciklus, kampanijas, rezultatus ir politinės valdžios pasikeitimus, įtraukiant socialinius partnerius.
27. Lietuvos Respublikos Vyriausybė šio susitarimo galiojimo laikotarpiu kartu su šį susitarimą pasirašiusių partijų deleguotais atstovais kasmet, iki patvirtinant nacionalinį biudžetą, aptaria šio susitarimo įgyvendinimo eigą.
28. Partijos bendromis pastangomis sieks užtikrinti šio susitarimo nuostatų įgyvendinimo tęstinumą.

Susitariančių partijų vardu: